

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
МЕТОДИКА ТА ПРАКТИКА РОБОТИ ЗІ ШКІЛЬНИМИ
ГЕОГРАФІЧНИМИ АТЛАСАМИ ТА КАРТАМИ

Обсяг	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Семестр, рік	VIII семестр, 4 рік
День, час, місце	За розкладом
Викладач (і)	Адобовська Марія Володимирівна кандидат педагогічних наук, старший викладач
Контактний телефон	067-143-67-63
E-mail	adobovska.m@gmail.com
Робоче місце	Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру ОНУ імені І.І. Мечникова, Шампанський пер., 2, ауд. № 63
Консультації	Очні консультації: (понеділок, 15.30-16.30) Онлайн: (за попередньою домовленістю) 16.00-20.00 по Viber, відеоконференція Zoom

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація можлива під час проведення консультацій за очним принципом (offline / Face to face), або дистанційно (online) за допомогою Viber, Zoom (за попередньою домовленістю). Комунікація може бути здійснена також з використанням E-mail. При цьому необхідно вказувати своє прізвище, ім'я, курс, факультет та назву курсу. Вирішення «робочих питань» можливо за вказаним номером телефону.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом дисципліни «Методика та практика роботи зі шкільними географічними атласами та картами» є відображення явищ природи і суспільства на географічних картах та інших картографічних творах, про властивості цих зображень, методах їх створення та використання. Досягнення картографії матеріалізовані в географічних картах, атласах, рельєфних картах, глобусах та інших картографічних творах

Пререквізити курсу: дисципліна належить до вибіркового блоку та базується на знаннях з курсів «Топографія з основами геодезії», «Картографія», «Географія в ЗОНЗ та методика її викладання». Оволодіння теоретичними основами, вміннями і навичками роботи з картографічними джерелами є підґрунтям вивчення навчальних дисциплін «Фізична географія материків і океанів», «Регіональна економічна та соціальна географія», для проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики.

Метою курсу «Методика та практика роботи зі шкільними географічними атласами та картами» є знайомство з методикою формування початкових картографічних знань і умінь в шкільних курсах географії; з'ясувати потенціал шкільних географічних карт як засіб практичної і дослідницької діяльності школярів при навчанні географії; привести систему картографічних знань і умінь шкільних курсів географії у відповідність з перспективними цілями, основними тенденціями модернізації загальної середньої географічної освіти і сучасним станом картографічної науки.

Завдання:

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Методика та практика роботи зі шкільними географічними атласами та картами» є оволодіння студентами

способами відображення навколишнього світу (методи створення, укладання, використання карт, проектування змісту та легенд карт), навчитися формувати в учнів:

- початкові уявлення про розміщення географічних об'єктів як природних (материків і океанів, гір, рівнин, річок і морів і т.д.), так і соціально-економічних (країн, міст, доріг і т.д.);

- практичні вміння працювати з глобусом, картою, планом місцевості, зі спеціальними приладами та інструментами для отримання необхідної географічної інформації, а також для спостережень, орієнтування на місцевості, польових досліджень, маршрутних зйомок і початкової систематизації отриманих результатів.

Очікувані результати.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- картографічний метод дослідження;
- зміст та структуру карт і атласів, інформацію яка на них наведена;
- зміст і структуру поняття «картознавча компетенція»;
- картознавчий потенціал шкільних підручників з фізичної географії;
- закони побудови карт і основні способи їх створення;
- географічну карту, статистичні матеріали, сучасні геоінформаційні технології для пошуку, інтерпретації і демонстрації різних географічних даних; застосовувати географічні знання для пояснення і оцінки різноманітних явищ і процесів;

вміти:

- уміти на належному навчально-методичному та науковому рівні проводити уроки, на яких формуються початкові та провідні географічні поняття, самостійно створювати поурочне тематичне планування;
- уміти отримувати інформацію географічну зі шкільних карт і атласів;
- уміти працювати з креслярськими інструментами; будувати топографо картографічні профілі та проекції; креслити умовні знаки; будувати і викреслювати топографо-ландшафтні трансекти; визначати особливості території за картами; здійснювати картометричні роботи; складати ескізи тематичних карт;
- виробляти навички орієнтування за картами на місцевості; використовувати картографічний метод в вивченні шкільного курсу географії та проведення дослідницьких робіт;
- вміти складати картосхеми та економіко- і соціально-географічні характеристики окремих регіонів України;
- володіти прийомами комп'ютерної обробки топографічних та тематичних карт;
- застосовувати картографічні твори у навчальній діяльності;
- порівнювати і аналізувати зміст географічних карт та ін. картографічних творів.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Під час викладання дисципліни будуть використовуватися наступні методи навчання: словесні (лекція, бесіда, дискусія); наочні (ілюстрація, демонстрація Power Point); робота з підручником (самостійна робота студентів), виконання індивідуальних самостійних завдань. Передбачається проведення групових консультацій (1 год. на тиждень згідно з розкладом консультацій).

Рекомендована література:

1. Берлянт А.М. Карта - второй язык географии. - М.: Просвещение, 1989 - 192 с.

2. *Булгакова Т.Є., Байназаров А.М.* Практичні завдання на контурних картах. 5- 10 класи. -Х .: Основа, 2005. - 112 с.
 3. *Бурла О.Н.* Применение карт-анаморфозов в курсе социально-экономической географии// Географія, 2008. - № 13-14 (113-114). - С. 15-16.
 4. *Демкович В.* Методи й прийоми роботи з географічними картами // Географія та основи економіки в школі. – 2006. – № 5. – С. 23-26.
 5. *Жупанський Я.І.* Твой супутник – карта. – К.: Рад. шк., 1985. – 46 с.
 6. *Загородниш В.В., Матусєвич К.М.* Основи топографії і картографії: посібник для вчителя. - К: Рад.школа, 1977. - 133 с.
 7. *Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Скуратоєнч О.Я.* Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах: навч.-метод, посібник. - К.: Навч. книга. 2005.-С . 59-83.
 8. *Корнєєв В.* Шкільне картознавство і розвиток пізнавальних інтересів учнів // Красзнавство. Географія. Туризм, 1997. - № 25-28 - С. 3.
 9. *Курпрн А.М.* Занимательная картография. - М.: Просвещение, 1989 - С. 66-69.
 10. *Лаврук М.М.* Застосування глобуса у формуванні геопросторової компетентності школярів // Географія, 2011. - № 3 . (175). - С. 2-5.
 11. Навчальний посібник з топографії: метод, рекомендації з виконання завдань з топографії. - К: Картографія, 2004. - 16 с.
 12. *Пересадько В.А.* Задачі за географічними картами: типові та нестандартні з розв'язаннями. - Х.: Основа, 2005. - 96 с.
 13. *Романова В.Я.* Топография. 8 клас: решение задач и заданий. - Запорожье: Про- світа, 2002. - 52 с.
 14. *Сосса Р.* Картографічне забезпечення вивчення географії в школі // Географія та основи економіки в школі, 1998. - №3. - С.23-25.
 15. *Фідря Н.М.* Методика формування картографічних (просторових) компетенцій учнів//Географія, 2008. -№ 13-14 (113-114). - С. 32-34.
- Усі інші необхідні підручники та посібники у електронному вигляді будуть надані в індивідуальному порядку.

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Картографічні твори (карти, атласи та глобуси) при викладанні географії в школі

Тема 1. Методичні прийоми роботи з географічною картою на уроках географії в школі

Тема 2. Формування картознавчої компетенції на уроках географії в закладах загальної середньої освіти

Тема 3. Особливості організації роботи з географічними картами в школі. Картографічний метод дослідження

Тема 4. Використання глобуса при викладанні географії

Тема 5. Контурні карти на уроках географії

Тема 6. Статистичні методи дослідження у шкільному курсі географії. Інноваційні технології застосування картографічного методу в школі.

Тема 7. Краєзнавче картографічне забезпечення шкільних курсів географії.

Змістовий модуль 2. Карта на уроках географії.

Тема 8. Географічна карта як джерело знань і засіб наочності.

Тема 9. Шкільні карти і атласи. Короткі відомості з історії географічної карти.

Тема 10 Картографічні твори на уроках географії

Тема 11. Методика використання картографічних матеріалів при викладанні географії в старшій школі (ГІС-технології)

ОЦІНЮВАННЯ

Загальна максимальна кількість балів – 100, в тому числі:

- ♦ Поточний контроль (письмові роботи, відповіді під час лекцій, тестування, виконання лабораторних робіт) – 30 балів;
- ♦ самостійна робота (виконання індивідуальних самостійних завдань та їх захист під час проведення лабораторних занять) – 30 балів;
- ♦ підсумковий контроль (письмовий тест, колоквиум) – 40 балів.

Нарахування балів за відвідування лекційних і лабораторних занять не передбачається. Нарахування бонусних балів не передбачається.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік отримує студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються у навчальній програмі дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку питань за темами навчального курсу, а також виконання індивідуальних самостійних завдань. Самостійна робота студентів контролюється у вигляді: індивідуального опитування, письмових робіт, тестування, усного захисту самостійних індивідуальних завдань, які супроводжуються Power Point презентаціями.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: поточні контрольні роботи, підсумковий письмовий контроль здійснюються в аудиторії. У разі відсутності або низького результату усі роботи перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації (понеділок, 15.30-16.30). Всі індивідуальні самостійні завдання мають бути здані і захищені не пізніше дня напередодні підсумкового контролю. У разі порушення термінів здачі і захисту самостійних індивідуальних завдань кількість балів за їх виконання зменшується. Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії на передостанньому тижні. У разі відсутності або низького результату підсумковий письмовий контроль перескладається одноразово на останньому тижні в день планової консультації (понеділок, 15.30-16.30).

Політика щодо академічної доброчесності: неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом.

Політика щодо відвідування та запізнь: студент не повинен пропускати лабораторні заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої: недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Поведінка в аудиторії: творча, ділова, доброзичлива атмосфера.